

RELAȚIILE UNIUNII EUROPENE CU FEDERAȚIA RUSĂ: EVOLUȚIE ȘI COOPERARE SAU STAGNARE?

THE RELATIONS OF THE EUROPEAN UNION WITH THE RUSSIAN FEDERATION: EVOLUTION AND COOPERATION OR STAGNATION?

Laura CATARAGA

studentă, Facultatea Relații
Internaționale, Științe Politice
și Administrative

Universitatea de Stat din Moldova

ORCID ID: 0009-0001-7137-9041

e-mail: lauracataraga6@gmail.com

Rezumat: *Articolul examinează starea actuală a relațiilor dintre Uniunea Europeană (UE) și Rusia, evidențiind legăturile istorice, culturale, științifice și economice împărtășite, precum și implicarea lor comună în problemele globale cheie. Se subliniază rolul semnificativ jucat de Parlamentul European în conturarea și promovarea politicii externe a UE, în ciuda rolului său formal limitat în procesul decizional. Articolul identifică principalele domenii de divergență între UE și Rusia, cum ar fi politica externă, securitatea regională, valorile democratice, conflictele din Siria și Ucraina, politica energetică, securitatea cibernetică și campaniile de dezinformare. În plus, se discută impactul economic al sancțiunilor impuse de UE în urma agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei. Articolul concluzionează prin sugerarea că UE trebuie să dezvolte o politică externă robustă față de Rusia, să se angajeze activ cu vecinii săi din est și să navigheze o Rusie post-Putin menținând în același timp o front unit.*

Cuvinte-cheie: *Uniunea Europeană, Rusia, politică externă, securitate regională, valori democratice, conflicte, politici energetice, securitate cibernetică, sancțiuni.*

Abstract: *The article examines the current state of relations between the European Union (EU) and Russia, emphasizing their shared historical, cultural, scientific, and economic ties, as well as their common engagement with key global issues. It highlights the significant role played by the European Parliament in shaping and promoting EU foreign policy, despite its limited formal role in the decision-making process. The article identifies key areas of divergence between the EU and Russia, such as foreign policy, regional security, democratic values, conflicts in Syria and Ukraine, energy policies, cybersecurity, and disinformation campaigns. Additionally, it discusses the economic impact of sanctions imposed by the EU in response to Russia's aggression towards Ukraine. The article concludes by suggesting that the EU must develop a robust foreign*

policy towards Russia, actively engage with its Eastern neighbors, and navigate a post-Putin Russia while maintaining a united front.

Keywords: *European Union, Russia, foreign policy, regional security, democratic values, conflicts, energy policies, cybersecurity, sanctions.*

UE și Rusia împărtășesc strânse legături istorice, culturale, științifice și economice și se confruntă în comun cu probleme globale cheie. Dacă ar fi să analizăm relațiile dintre Bruxelles și Moscova la momentul actual, este evident faptul că sunt reduse la minimum, a existat o serie de factori care a condus la o ulterioară stagnare a acestor relații. În fața anexării Crimeii în 2014 de către Federația Rusă și a conflictului militar și strategic în curs dintre Rusia și Ucraina, Uniunea Europeană a impus sancțiuni majore împotriva Rusiei, în plus, toate platformele de dialog sectorial au fost înghețate. Înainte de tragica invazie a trupelor ruse pe teritoriul Ucrainei la 24 februarie 2022, între Uniunea Europeană și Federația Rusă erau organizate întâlniri ocazionale pe probleme comerciale și politice, dar cu rezultate limitate. Cele cinci principii care ghidează relațiile cu Rusia au întărit status quo-ul fără a duce la vreo descoperire în relații. Acest lucru se datorează faptului că Bruxelles-ul a abordat întotdeauna Moscova pe baza și în termeni a ceea ce ar fi fost de dorit în cadrul relațiilor bilaterale, mai degrabă decât în considerarea a ceea ce este posibil de realizat pornind de la condițiile și restricțiile existente. Dorința unui admisibil dialog a prevalat asupra recunoașterii diferențelor persistente dintre cele două părți.

Relațiile dintre Uniunea Europeană (UE) și Federația Rusă au fost marcate de divergențe semnificative între o serie de domenii. Acestea diferințe provin din perspective contradictorii asupra unor chestiuni cheie. Iată câteva exemple:

1. **Politica externă și securitatea regională:** UE și Rusia au avut o perspectivă divergentă în ceea ce privește politica externă privată și securitatea regională, în special în Europa de Est și comunitatea locală. În timp ce UE promovează cooperarea și dialogul între statele membre, inclusiv cele din Europa de Est și Balcani, Rusia a manifestat o atitudine ostilă față de extinderea NATO și influența UE în vecinătatea sa apropiată, considerând-o o amenințare la adresa securității sale naționale.

2. **Valorile democratice și drepturile omului:** UE promovează aceste valori și le consideră fundamentale în relațiile internaționale, în care Rusia a fost criticată pentru incriminarea administrației publice, limitarea libertății presei și societății civile, precum și pentru deficitul de democrație și stat de drept.

3. **Conflictul din Siria:** UE a susținut o criză militară sau o soluție politică, precum și un plafon civil în Pune, în care Rusia a dat naștere regimului asupra si-

rianului Bashar al-Assad. Aceasta a creat tensiuni în cele două părți și un accident internațional complicat pentru a rezolva un conflict.

4. Conflictul din Ucraina: UE și Rusia au perspective diferite în ceea ce privește conflictul din Ucraina, în special anexarea ilegală a Crimeii de către Rusia în 2014, sprijinul acordat de Rusia separatiștilor proruși din estul Ucrainei și, ulterior, invadarea Ucrainei la 24 februarie 2022. UE susține integritatea teritorială a Ucrainei și o soluționare pașnică a conflictului, în timp ce Rusia își susține acțiunile și își afirmă dreptul de a proteja interesele sale în regiune.

5. Energie: UE își dorește o diversificare a surselor de energie și o reducere a dependenței de gazul natural rusesc, promovând liberalizarea piețelor de energie și concurența. În schimb, Rusia utilizează adesea resursele energetice ca instrument de influență politică și economică în relațiile cu țările europene, ceea ce a generat preocupări privind securitatea energetică și dependența de Rusia.

6. Cibersecuritate și dezinformare: UE a luat măsuri pentru a consolida securitatea cibernetică și a contracara amenințările cibernetice și dezinformarea, inclusiv din partea Rusiei, în timp ce Rusia a fost acuzată de sprijinirea unor atacuri cibernetice și campanii de dezinformare împotriva UE și a statelor membre [1].

Uniunea Europeană a adoptat o serie de sancțiuni drept răspuns la războiul de agresiune al Rusiei asupra Ucrainei și la anexarea ilegală a regiunilor Donețk, Luhansk, Zaporijia și Herson ale Ucrainei, concepute în scopul slăbirii bazei economice rusești, lipsind-o de tehnologii și piețe critice și reducând în mod semnificativ capacitatea acesteia de a purta războiul. De la invazia neprovocată și nejustificată a Ucrainei de către Rusia în februarie 2022, Consiliul European a adoptat la 25 februarie 2023 cel de al zecelea pachet de sancțiuni împotriva Rusiei. Sancțiunile vizează în mod specific elita politică, militară și economică responsabilă de invazie [2]. Potrivit Băncii Mondiale, Fondului Monetar Internațional (FMI) și Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), anul 2022 a fost un an prost pentru economia rusă. Se estimează că, în 2022, produsul intern brut (PIB) al Rusiei a scăzut cu cel puțin 2,2% în cel mai optimist scenariu și cu până la 3,9% în cel mai pesimist scenariu. Războiul a avut un impact puternic asupra piețelor energetice și alimentare, arată Consiliul European. Prin Declarația de la Versailles, adoptată în martie 2022, liderii celor 27 de state membre ale UE au convenit să elimine cât mai curând posibil dependența UE de combustibilii fosili ruși. La 30-31 mai 2022, Consiliul European a convenit asupra interzicerii a aproape 90% din toate importurile de petrol rusesc până la sfârșitul anului 2022 [3].

La data de 9 septembrie 2022, Consiliul a adoptat o decizie care suspendă integral acordul de facilitare a eliberării vizelor dintre UE și Rusia. În consecință,

cetățenilor ruși li se vor aplica normele generale ale Codului de vize. Taxa pentru cererea de viză a crescut de la 35 EUR la 80 EUR, la necesitatea de a prezenta documente justificative suplimentare, la creșterea timpului de prelucrare a cererilor de viză și la norme mai restrictive pentru eliberarea vizelor cu intrări multiple. Vít Rakušan, ministrul ceh de interne, s-a exprimat în acest context: „Un acord de facilitare a eliberării vizelor permite un acces privilegiat în UE pentru cetățenii partenerilor de încredere cu care împărtășim valori comune. Prin războiul său de agresiune neprovocat și nejustificat, inclusiv atacurile sale fără discriminare împotriva civililor, Rusia a subminat această încredere și a încălcat valorile fundamentale ale comunității noastre internaționale.” [4].

Decizia UE din iunie 2022 de a acorda Moldovei și Ucrainei statutul de țară candidată la UE și Georgiei statutul de țară potențială candidată, ca răspuns la războiul din Ucraina, a fost o recunoaștere a concurenței geopolitice a uniunii cu Rusia. În mod similar, înființarea în octombrie 2022 a unei Comunități Politice Europene a reflectat o încercare de a coopera mai strâns cu țările europene care nu sprijină Rusia în războiul actual. UE trebuie acum să mențină unitatea pe care a creat-o ca răspuns la războiul din Ucraina pentru a face față a trei mari provocări în ceea ce privește Rusia. În primul rând, UE trebuie să construiască o politică externă și de securitate față de Rusia, pe baza faptului că uniunea este acum un actor geopolitic și Rusia este amenințarea majoră la adresa securității europene. În al doilea rând, UE trebuie să elaboreze politici mai proactive pentru a integra vecinătatea estică din afara Rusiei. Și în al treilea rând, UE trebuie să elaboreze o nouă politică a Rusiei, care să fie maxim dură pentru regimul președintelui Vladimir Putin, menținând în același timp vie ideea unei Rusii post-Putin care să facă parte din Europa [5].

REFERINȚE:

1. MIKHELIDZE, N. *Relazioni UE-Russia: il ritorno alla “normalità” è lontano*, ISPI. 2021. Disponibil: <https://www.ispionline.it/it/publicazione/relazioni-ue-russia-il-ritorno-alla-normalita-e-lontano-30927> [accesat: 08.04.2023]
2. *Consiliul Uniunii Europene, Sancțiunile UE împotriva Rusiei*. 2023 Disponibil: <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/sanctions-against-russia-explained/#sanctions> [accesat: 08.04.2023]
3. REȘTEA, K., ANALIZĂ *Un an de război în Ucraina: Cum au evoluat economiile invadatorilor din Rusia și a țării atacate, Ucraina/ Efectele sancțiunilor occidentale și peisajul economiei românești, vecină cu un*

- razboi*. 2023 Disponibil: <https://economedia.ro/analiza-un-an-de-razboi-in-ucraina-cum-au-evoluat-economiile> [accesat: 08.04.2023]
4. *Consiliul Uniunii Europene, Consiliul adoptă suspendarea integrală a acordului de facilitare a eliberării vizelor cu Rusia*, 2022 Disponibil: <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/09/09/council-adopts-full-suspension-of-visa-facilitation-with-russia/> [accesat: 08.04.2023]
5. MEISTER, S., *A Paradigm Shift: EU-Russia Relations After the War in Ukraine*. 2022 Disponibil: <https://carnegieeurope.eu/2022/11/29/paradigm-shift-eu-russia-relations-after-war-in-ukraine-pub-88476> [accesat: 08.04.2023]